



Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2025

Polish

Higher Level

Monday 16 June Morning 9:30 – 12:00

180 marks

Examination Number

--	--	--	--	--	--

Date of Birth

		/			/		
--	--	---	--	--	---	--	--

For example, 3rd February
2005 is entered as 03 02 05

Centre Stamp

--

For Examiner Only		
Q.1		
Q.2		
Q.3	(a)	
	(b)	
	(c)	
Q.4	(a)	
	(b)	
	(c)	
Q.5	(a)	
	(b)	
	(c)	
Total		

For Examiner Only	
Paper 1	
Paper 2	
Total	
Grade	

Instructions

There are **two** sections in this paper.

This examination carries 180 marks in total.

Section A – Reading Comprehension

100 marks

Read the **two** texts and answer **all** questions.

Section B – Written Production

80 marks

Answer **THREE** questions – Question 3 (a) or (b) or (c), Question 4 (a) or (b) or (c) **AND** Question 5 (a) or (b) or (c).

Write your answers in blue or black pen.

Write your answers in the spaces provided in this booklet. There is space for extra work at the end of the booklet. Label any such extra work clearly with the question number and part.

Odpowiedz na wszystkie pytania.

Pytanie 1

Wiara w swoje siły



1. Marcin Małys miał wszechstronne zainteresowania. Czytał arcydzieła literatury światowej. Wiedział, czym jest totalitaryzm, uwielbiał malarstwo renesansowe. Bystry nastolatek posiadał zdanie na każdy temat i uważał się za osobę wyjątkową. Wyjątkowe były też jego plany na przyszłość. Najpierw chciał zostać malarzem, potem muzykiem lub aktorem. Ostatecznie zdecydował, że zajmie się fotografią artystyczną. Chłopak kierował się myślą *chwytaj dzień*, doceniał piękno życia i cieszył się małymi rzeczami.

2. Marcin skończył gimnazjum z wysoką średnią i dostał się do najlepszego liceum w regionie. Pierwszego września rozpoczynał nowy rozdział życia. Kiedy spoglądał na budynek szkoły, poważny, z salami o wysokich sufitach, odczuwał jednocześnie grozę i ekscytację. W liceum imienia Adama Asnyka uczyła się wybitna młodzież, pracowali najlepsi nauczyciele. Nastolatek zmrużył oczy, pomyślał o przyszłości. Był pewny, że będzie wspaniała. Wszyscy zapewniali go przecież, że daleko zajdzie.

3. Życie pogmatwało jednak plany Marcina. Jego problemy zaczęły się po ukończeniu szkoły średniej, na studiach. Chłopak kupił bardzo drogą kamerę, by wykonać projekt fotograficzny, a potem za opłatą pożyczać ją innym. To miała być inwestycja. Niestety, sprzęt zniknął wraz z kolegą, z którym nie podpisał żadnej umowy. Marcin odbył też kilka kosztownych wyjazdów zagranicznych. Chciał się rozwijać. Wydawało mu się, że zobaczenie wystaw w Londynie, Paryżu i podróż do Nowego Jorku są konieczne. Oszczędności zniknęły.

4. Pod koniec studiów rodzice przestali wspierać go finansowo. Chcieli, by się usamodzielniał. Marcin nie miał stałego zatrudnienia, zaczął więc pożyczać – najpierw przez Internet, potem od przyjaciół. Chętnie udzielano mu pożyczek, bo był z bogatego domu, miał najnowszego iPhone'a. To budziło ufność... Jego długi urosły do sześćdziesięciu tysięcy złotych.

5. Chłopak spoglądał przez okno i płakał. Sytuacja była fatalna! Światła blokowych mieszkań układały się w przegraną partię *Tetrisa*. Entuzjastyczne reakcje na jego twórczość skończyły się szybko. W życiorysie, w pole *zawód* wpisywał – *fotograf artystyczny*, ale od ponad roku nie zaprezentował niczego nowego. Przyjaciele tracili cierpliwość. „Idź do normalnej pracy!” – zdawali się mówić, choć nie przechodziło im to przez gardło.

6. Marcin miał coraz mniej gotówki*. Ostatnio żywił się głównie kaszą i tanimi, gotowymi sosami. Stał się prawdziwym ambasadorem akcji „Piję wodę z kranu”. Jak ognia unikał osiedlowych sklepików. Gdy mieszkał z rodzicami, niczego mu nie brakowało. Teraz stał się kimś, kto liczy się z każdym groszem. To doprowadzało go do rozpacz.

*gotówka – pieniądze w fizycznej postaci: monety, banknoty

7. Chłopak bał się sprawdzać skrzynkę na listy. Bał się odczytywać e-maile, odbierać telefony. Nie odpisywał na wiadomości dotyczące długów. Kalkulował... „Może wezmę kredyt? Ale przecież nie mam umowy o pracę, to się nie uda. Może po prostu ucieknę do innego miasta... lub za granicę?”. Był zdesperowany, myślał nawet, by coś ukraść...

Z tej beznadziejnej sytuacji wyrwała go oferta brata. Zaproponował on, by Marcin nagrał wideo i zrobił zdjęcia na ślubie kolegi, gdyż wcześniej umówiony fotograf zrezygnował w ostatniej chwili. Chłopak zgodził się. I tak nic nie robił.

8. Od tego dnia minęły dwa lata. Marcin zawsze wyglądał profesjonalnie, był punktualny. Stał się rozchwytywanym fotografem. Kiedyś nie znośił ślubów. Obecnie nie potrafił oprzeć się towarzyszącym im emocjom. Były prawdziwe. Lubił pracę z młodą parą. Na weselach, robiąc filmy i zdjęcia, chłopak starał się nikogo nie pomijać. Chciał, żeby te pamiątki były wyjątkowe, osobiste. Utrwalał chwile uroczej niedoskonałości: nierytmiczne kroki, przejęzyczenia. Pracę często kończył po północy. Zdjęcia wysyłał kolejnego dnia, a filmy dwa dni po ślubie.

9. Marcin wynajmował mieszkanie. Jego biznes rozwijał się pomyślnie. Co ważne, długi dawno już spłacił. Przestał chodzić z głową w chmurach. Myślał o sobie jako o obserwatorze życia. Lubił to, co robił. Teraz (dla odmiany) chciał być jednym z wielu. Trochę się ukrywał przed dawnym światem i ludźmi, którzy do niego należeli.

[Zaadaptowane z: M. Marcisz, *Taśmy rodzinne*]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od (a) do (e).

(a) Uzupełnij informacje na temat Marcina Małysa:

(akapit 1)

(i)	co myśli o sobie	
(ii)	plany zawodowe	
(iii)	stosunek do życia	

(b) Co wiemy na temat liceum, do którego dostał się Marcin? Podaj 3 szczegóły.

(akapit 2)

(c) Jak Marcin radzi sobie jako fotograf artystyczny?

(akapit 5)

(d) Marcinowi brakuje gotówki.

(akapity: 6, 7)

(i) Jak ogranicza wydatki?

(ii) Wymień jedną emocję, która mu towarzyszy.

--

(iii) Zacytuj zdanie, które mówi o tej emocji.

(e) Wyjaśnij znaczenie podanych wyrażen w kontekście przeczytanego tekstu:

(i) liczyć się z każdym groszem

(akapit 6)

--

(ii) chodzić z głową w chmurach

(akapit 9)

--

Answer questions **(f) – (i)** in English.

(f) How did Marcin get into financial difficulties? Give **four** details.

(paragraphs: 3, 4)

- (g) What was Marcin thinking of doing because of his huge debts? Explain in detail.
(paragraph 7)

- (h) What did Marcin do to make his photography business successful? Give **four** details.

- (i) Based on the text, indicate which statement below is correct.
Put a tick (✓) in the appropriate box. Choose **one** statement only.

(i) Marcin was an average student.

☐

(ii) Marcin's parents were wealthy.

☐

(iii) Marcin always liked weddings.

☐

(iv) Marcin always thought that he was special.

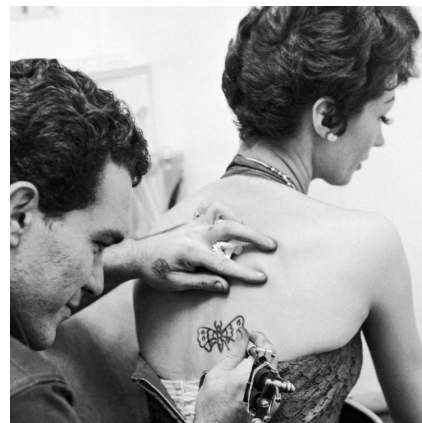
☐

Pytanie 2

Tatuaż – sztuka czy moda?

1. Nie wiadomo od kiedy tatuaże są częścią kultury człowieka. Najstarsze, datowane na 5 tysięcy lat przed naszą erą, dowody na ich istnienie odkryto w Japonii, na glinianych figurkach wojowników. Pierwszym znanym nam człowiekiem z tatuażami jest Ötzi. Jego z mumifikowane zwłoki znaleziono w alpejskim lodowcu. Ötzi żył około 3300 lat przed naszą erą. Jego ciało zdobi aż 57 tatuaży.

2. Tatuaż był odmiennie postrzegany w różnych kulturach. W jednych wyróżniał kapłanów, władców, w innych – skazańców. Dla wielu osób może być niespodzianką, że historia tatuażu wśród europejskich elit sięga XIX wieku. Trudno dziś jednoznacznie stwierdzić, kto zapoczątkował tę modę, choć niektóre źródła wskazują na brytyjskiego króla, Edwarda VII.



zwierciadlo.pl

3. Pierwsza informacja prasowa w języku polskim na temat tatuowania pochodzi z 1873 roku, zaś pierwsze tatuaże pojawiły się w Polsce pod koniec XIX wieku. Były one popularne wśród marynarzy i cyrkowców. Później dołączyli do nich robotnicy i żołnierze (zwłaszcza w czasie I wojny światowej). W początkowym okresie rysunki na skórze były kojarzone z subkulturą więzienną lub widziane jako wyraz buntu. Tatuowali się przede wszystkim mężczyźni.

4. W 1991 roku powstały pierwsze profesjonalne studia tatuażu w Warszawie i Gdyni. Od lat 90. tatuaże zaczęły cieszyć się zainteresowaniem w Polsce i stały się elementem kultury popularnej. Dziś 28% młodych Polaków ma tatuaże, a kolejne 35% planuje ich zrobienie. Wybiera je porównywalnie tyle samo kobiet, co mężczyzn.

5. Badania wykazały, że tatuaże są popularne z kilku powodów: dają one poczucie własnej atrakcyjności, są przejawem niezgody na nudne życie, symbolizują młodość, dodają odwagi (np. przy zrywaniu z nałogami). Tu warto wspomnieć, że tatuaże – podobnie jak wszystko, co poprawia nam humor – mogą uzależniać. Zauważono, że najlepiej na tatuaż decydować się w wieku, gdy nasze poglądy są bardziej ukształtowane. Pod uwagę trzeba wziąć także rodzaj zawodu, który chcemy wykonywać. Widoczne, duże tatuaże nie są mile widziane w dziedzinach, jak: bankowość, medycyna, prawo, finanse.

6. Tatuatorka, Magdalena Sawicka, tak mówi o swojej pasji: „Ukończyłam wyższe studia na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Chciałam być malarką, dopóki nie odkryłam, że tatuaż daje coś więcej. Zależy on od anatomii i ruchu mięśni. Żyje z człowiekiem, którego ciało zmienia się, starzeje, a gdy umiera – tatuaż odchodzi razem z nim. To fascynujące!

7. Moje początki nie były łatwe... Kupiłam maszynkę do robienia tatuaży i ćwiczyłam na bananach, bo mają one skórę zbliżoną do ludzkiej. Nic mi jednak nie wychodziło, nawet serduszka! Postanowiłam więc znaleźć studio, które przyjąłoby mnie na staż. Po czterech miesiącach praktyki zrobiłam pierwszy tatuaż – mężowi.

8. Obecnie panuje moda na tatuaże. Na ten fakt ogromny wpływ mają influencerzy, idole. Zakochani, przyjaciele, rodzice i dzieci coraz częściej wybierają nawiązujące do siebie tatuaże.

Popularne są na przykład kwiaty, czy splecione małe palce rąk. Identyczne rysunki na ciele łączą na zawsze dwoje ludzi, którzy się na nie decydują. Oczywiście, nie wszystkie obrazy coś symbolizują. Cena tatuażu waha się od 200 do kilku tysięcy złotych. Warto wspomnieć, że tatuatorzy włączają się w liczne akcje charytatywne. W moim salonie co roku organizujemy dzień otwarty. Promujemy w ten sposób nasz biznes, a zarobione w tym dniu pieniądze przeznaczamy na przykład na pomoc domom dziecka.

9. Zdarza mi się odmówić zrobienia tatuażu ze względu na zbyt młody wiek klienta. Niepokojące jest, że często to rodzice nalegają, aby tatuować ich dziecko. Moja wątpliwość wynika z błędów, które sama popełniłam. Na swój pierwszy tatuaż – rewolwer nad lewym biodrem – zdecydowałam się w wieku 18 lat. Miałam wtedy pstro w głowie... Dziś rozumiem, że niektórych decyzji nie warto przyspieszać.

10. Kiedyś myślałam, że będę pracować w czterech ścianach, w ciszy, ale z czasem zauważyłam, że wolę kontakt z ludźmi i rozmowy z nimi. Największym komplementem jest dla mnie to, że ktoś chce mieć na skórze mój rysunek do końca życia.”

[Zaadaptowane z: *Twój Styl, Zwierciadło*]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od **(a)** do **(f)**.

(a) Uzupełnij tabelę na temat pierwszego człowieka z tatuażami:

(akapit 1)

(i)	imię	
(ii)	kiedy żył	
(iii)	fakt na jego temat	

(b) Co wskazywano w badaniach jako przyczynę popularności tatuaży?

(akapit 5)

(c) Co osoba decydująca się na tatuaż powinna wziąć pod uwagę? Wymień **2** szczegóły. (akapit 5)

(d) Co Marta Sawicka mówi o modzie wśród tatuujących się? Podaj **2** szczegóły. (akapit 8)

(e) Podkreślone wyrazy zastąp synonimami.
Zdania, z których pochodzą, powinny zachować swoje znaczenie.

(i) Tatuaż był odmiennie postrzegany w różnych kulturach. (akapit 2)

odmiennie –

(ii) To fascynujące! (akapit 6)

fascynujące –

(f) Co Magdalena Sawicka lubi w swojej pracy? (akapit 10)

Answer questions **(g) – (k)** in English.

(g) What do we learn about the beginnings of tattoos in Poland? Give **four** details.
(paragraphs: 3, 4)

- (h)** Based on the text, indicate if the following statements are **true** or **false**.
Put a tick (✓) in the appropriate boxes.

		True	False
(i)	In the beginning the art of tattoo was strictly reserved for priests and rulers of countries. (paragraph 2)		
(ii)	A knowledge of anatomy is important for Magdalena Sawicka's work. (paragraph 6)		

- (i)** What does Magdalena Sawicka say about the beginning of her career as a tattoo artist?
Give **four** details. (paragraph 7)

- (j)** In what way do tattooists contribute to society? (paragraph 8)

- (k)** What does Magdalena Sawicka think about getting a tattoo at a young age?
Give **three** details.

Pytanie 3

Odpowiedz na pytanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**, używając około **200** słów.

- (a)** Nie ma błędów, których nie dałoby się naprawić. Uzasadnij swoją opinię, odwołując się do tekstu numer 1.

lub

- (b)** Co myślisz o modzie na tatuaże? Wyraź swoje zdanie, odwołując się do tekstu numer 2.

lub

- (c)** Polacy mogą być dumni ze wspaniałego dorobku w dziedzinach: nauki, kultury i sztuki. Przedstaw swoją opinię na ten temat.

Pytanie 4

Odpowiedz na pytanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**, używając około **200** słów.

(a) Spędziłeś długi weekend majowy w Irlandii z przyjacielem, który przyjechał z Polski.

Zredaguj wpis do **pamiętnika**. W treści uwzględnij punkty:

- burzliwy piątek
- obiekt nieczynny. Wstęp surowo wzbroniony!
- śmieszne nieporozumienie
- polski film

lub

(b) Autobus, którym dojeżdżasz do szkoły, znowu się spóźnił. Wyślij **e-mail** do biura obsługi klienta linii autobusowych w twoim mieście.

Porusz następujące kwestie:

- przedstaw się i sprawę, w jakiej piszesz
- opisz powtarzające się zdarzenie
- napisz, jak ta sytuacja wpływa na ciebie i innych pasażerów
- zaproponuj dodanie dodatkowego kursu autobusu oraz umieszczenie dachu nad przystankiem

lub

(c) Uczysz się języka polskiego. Napisz **notatkę** do szkolnej gazetki.

Porusz następujące kwestie:

- żyjemy w wielokulturowym społeczeństwie – warto znać dodatkowy język obcy
- trudności związane z nauką języka polskiego
- moje rady – jak skutecznie uczyć się języka polskiego
- mój sukces może być też twoim!

Pytanie 5

Odpowiedz na pytanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**, używając około **150** słów.

(a) Spójrz na zamieszczony obok obrazek.

- Opisz w 3 – 4 zdaniach, co na nim widzisz.
- Reklama manipuluje ludźmi. Wyjaśnij.
- Wskaż reklamę produktu lub usługi, która powinna być zakazana. Podaj 2 powody.
- Wszechobecne reklamy online. Podaj 2 argumenty za lub przeciw.



poster.pl

lub

(b) Spójrz na zamieszczony obok obrazek.

- Opisz w 3 – 4 zdaniach, co na nim widzisz.
- Która pora roku wpływa pozytywnie na twój nastrój? Wyjaśnij.
- Jakie aktywności chronią cię przed jesienną nudą? Wymień 2 i opisz.
- Który sport zimowy wydaje ci się najbardziej niebezpieczny? Uzasadnij, podając 2 powody.

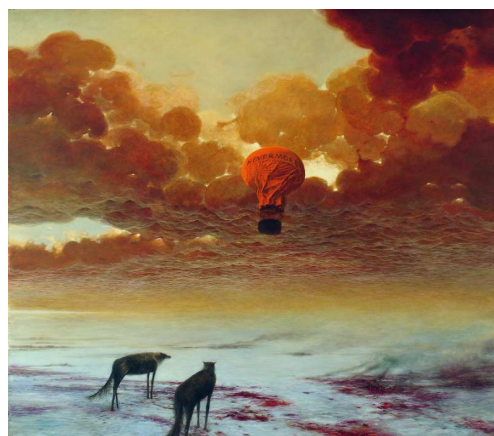


yogaforall.ie

lub

(c) Spójrz na zamieszczony obok obraz Zdzisława Beksińskiego.

- Opisz w 3 – 4 zdaniach, co na nim widzisz.
- Czym się kierować, podejmując decyzje? Podaj 2 powody.
- Co było twoim największym rozczarowaniem? Dlaczego?
- Czego boją się dzieci, a czego dorośli? Podaj po 1 przykładzie i wyjaśnij.



Zdzisław Beksiński, Obraz AB79

[illegible]

Do not write on this page

Copyright notice

This examination paper may contain text or images for which the State Examinations Commission is not the copyright owner, and which may have been adapted, for the purpose of assessment, without the authors' prior consent. This examination paper has been prepared in accordance with Section 53(5) of the *Copyright and Related Rights Act, 2000*. Any subsequent use for a purpose other than the intended purpose is not authorised. The Commission does not accept liability for any infringement of third-party rights arising from unauthorised distribution or use of this examination paper.

Leaving Certificate – Higher Level

Polish

Monday 16 June

Morning 9:30 – 12:00